

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka ... 1 " — "	Majiteľ' a vydavateľ' :	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Kráľovský ohlas obyvateľstvu krajiny.

Najvyšší rozkaz armáde a flotte.

Z príležitosti hroznej vraždy, ktorou krvožižniví Srbi o život pripravili následníka trónu a jeho manželku, jeho veličenstvo kráľ zvláštny ohlas upravil na obyvateľstvo krajiny a na spoločnú armádu a flottu vydal najvyšší rozkaz. Osnova oboch týchto najvyšších rukopisov je nasledujúca :

Kráľovský ohlas.

Hlboko zronený stojím pod dojmom toho zločinu, ktorý uprostred účinkovania venovaného vážnemu plneniu povinností vyrval z kruhu živých vremlilovaného Mójho synovca a jeho manželku, ktorá v hodine nebezpečia pri ňom verne vytrvala a týmto najboľastnejší žiaľ uvalil na Mňa a na Mój Dom.

V tomto horkom bóle najst' môžem potechu len v nepočetných dôkazoch vrelej príitnosti a úprimného súcitu, ktorý sa práve v minulých dňoch v každom kruhu obyvateľstva javil proti Mne.

Hriešna ruka pozbavila Mňa milovaného Mójho pokrevného a verného Mójho spolupracovníka, pozbavila na ochranu utisknuté, mladistvé dietky všetkého, čo im na tejto zemi drahé bolo a nevysloviteľnou boľastou naplnila ich nevinné srdce.

Ale šialenosť malej skupiny zavedených neni vstave otriasť tie sväté sväzky, ktoré Ma s mojimi národami spájajú a nemôže pokaliť city vernej lásky, ktoré sa na všetkých stranách

monarchie takým dojímavým spôsobom javily oproti Mne a oproti prastarému panovníckemu Domu.

Od polsiedma desaťročia sdielal som s mojimi národami žiaľ a radosť; aj v najťažších hodinách preniknutý som bol vždy povedomím Mojej vznešenej povinnosti a Mojej zodpovednosti za osud millionov, za ktorých zodpovedný som Všemohúcemu.

Novšie boľastné navšitvenie, ktoré z nevyzpytateľnej vôle Božej stihlo Mňa a Mojich, upevňuje ma ešte v tom pevnom predsavzatí, aby som do posledného Mójho okamihu vytrval na ceste, ktorá pre moje národy prospešnou sa dokázala. A keď volakedy záloh ich lásky čo najväčšie dedictvo budem môcť zanechať Mójmu následníkovi, toto bude najkrajšou odmenou Mojej otcovskej starosti.

Hlboko precítenú vďaku s týmto vyslovujem všetkým, ktorí v žiaľuplných dňoch so zkúsenou vernosťou a oddanosťou shromaždili sa okolo Mójho trónu.

Dané vo Viedni 4. júla r. 1914.

Franc Jozef vl. r.

Najvyšší rozkaz spoločnej armáde a flotte.

Jeho cisárska a kráľovská Výsosť, generál jazdy a admirál, arciknieža Franc Ferdinand, generálny inšpektor celej zbranej moci padol v obeť opovrzenia hodnému útoku. V hlboko precítenom smútku oplakávam spolu s celou Mojou zbrannou mocou zvečnelého, ktorý ešte aj svojim posledným účinkovaním plnil svoju oblúbenú vojenskú povinnosť. Svoj posledný

rozkaz upravil na tie statné čaty, ktoré v Bosne a Hercegovine vernou oddanosťou a radosťou o to sa usilujú, aby dosiahly najvyšší stupeň dokonalosti.

Vznešené pochopovanie zvečnelého ohľadom jeho povinností, stálo v harmonii s tým vysokým postavením, ktoré som mu vykázal v Mojej zbrannej moci na suchu a na mori. Vytrhnutý bol z Nášho kruhu na vrcholi jeho tvorivej činnosti.

S boľasťou sa kloním pred nevyzpytateľnou vôľou Všemohúceho, ktorou odo Mňa, od Mojej zbrannej moci a od vlasti vyžadoval takúto nesmiernu obeť.

Napriek tomu nevzdávam sa nádeje v prajnú budúcnosť v tom pevnom presvedčení, že vo všetkých tých navštíveniach, ktoré sa Nám môžu ujsť za podiel, monarchia najde istú podporu v smrť opovrhujúcej a nepoklätiteľnou oddanosťou účinkujúcej rakúsko-uhorskej zbrannej moci.

Dané vo Viedni, dňa 4. júla r. 1914.

Franc Jozef, v. r.

Letné boje.

V *krajinskom dome* začaly sa kruté boje a podistým trvať budú cez celé leto.

Terajšie zasadanie snemovne Tisza tým cieľom nariadil, aby bez opozície previedol jeho zvestné zákony. Špekuloval totiž na to, že opoziční krajinskí vyslanci v čas žatvy a mlatby nedostavia sa ku snemovým zasadnutiam. V tom ale náležite sa zklamal, bo opozícia ku zasadnutiu 7. júla prišla v tak veľkom počte, ako posiaľ nikdy.

Opozícia v prvom rade ostro postavila sa proti predlohe o «povýšení súdobných poplatkov». Pracovná strana totiž to drží za národnú prácu, keď nesmierne povýši súdobné poplatky. Kto sa chce pravotiť alebo prinútený je pravdu si hľadať, aj dva-, trikrát, ba i desaťkrát viacej štamplov bude potrebovať, ako posiaľ. Keď prímu tento zákon, uvalia na ľud znovu asi o 10 millionov viacej nových daní.

Druhý zákon, ktorý budú pojednávať, obsahuje výhody, akých účastní budú *špiritusbaróni*. Výhody, ktorých dľa tejto predlohy účastní majú byť veľkí fabrikanti špiritusu, činia asi

126 millionov korún, za čo, pravda z povďačnosti, ku volebným cieľom naplnia kasu pracovnej strany.

Tretia zákonná predloha zneje o soštatnení verejnej administrácie. Túto predlohu, pravda, len vtedy budú pojednávať, keď dve prvšie odhlasujú a príjmu. Vyslanci pracovnej strany ale už začiatkom týchto zasadnutí museli pocítiť ostré rany, ktoré im zavdala vo veľkom počte prítomná opozícia. Gróf Julius Andrassy, gróf Albert Apponyi a Štefan Rakovszky interpelláciami posvietili na krušné udalosti sarajevské, krajinský vyslanec Martin Lovasz ale nepodvratne dokázal, že vláda pracovnej strany 30 tisíc korún platí za to, aby v istých novinách cudzozemských Lukácsová a Tiszová podobizeň uverejnená bola. O krutých bojoch, aké opozícia cez leto v záujme ľudu vede proti pracovnej strane, podávame nasledujúce zprávy:

Sarajevo v krajinskom dome.

Andrassyho interpellácia.

V snemovom zasadnutí 8. júla gróf Julius Andrassy v ostrej, lež docela vecnej interpellácii predniesol zavraždenie následníka trónu a jeho manželky. Za tým na sodpovednosť fahal vládu, že v žiadnom ohľade nestarala sa o bezpečnosť následníka trónu; na sodpovednosť fahal patričné vrchnosti, že o bezpečnosť následníka trónu ani toľko sa nestaraly, ako vždy starajú sa o bezpečnosť osoby ministerpredsedu; na sodpovednosť fahal tú tak často s pochvalou spomínanú «železnú ruku», ktorá občanom, krajinskú ústavu brániacim, vyhráza sa päšťou a tie nebezpečné pohyby, ktoré zapríčinily sarajevský krvavý zločin, zná ale len z novín.

Dôkazý, ktoré v jeho interpellácii predniesol gróf Julius Andrassy, sám Tisza mimovoľne, lež nepodvratne potvrdil jeho odpoveďou. Nad hroznou tragediou, aká odohrala sa v Sarajeve, shrozujú sa nielen dve krajiny, lež shrozuje sa i celý vzdelaný svet, Tisza ale v krajinskom dome opovážil sa povedať: že na následníka trónu nebolo možno lepší pozor dávať, bo ved' **nestal pod tútorstvom** a že všetko tak bolo bolo dobre, ako to robily sarajevské vrchnosti, *bo vraj keby byly očistily ulice, vtedy by sa nikdy neboly dozvedely, že sa tam ešte ku iným attentátom chystajú.*

«Následník trónu by ale na živote bol ostal! — okríkol Tiszu jedon vyslanec z ľavej strany. Toto ale pred Tiszom nebol žiadon argument, on len ďalej dokazoval, že sarajevské vrchnosti vyplnili svoju povinnosť a že «z tej vraždy nemožno uzatvárať na verejné pomery celej Bosny».

Tisza, ako z jeho odpovede vidno, darmo sa proboval umývať a gróf Julius Andrásy docela mal pravdu, keď mu povedal:

Ten minister, ktorý o sebe tvrdí, že sa nemohol miešať do vykázanej cesty následníka trónu a že nemohol prekaziť tragédiu, ktorú v Sarajeve pripravovali, nezná svoje povinnosti.

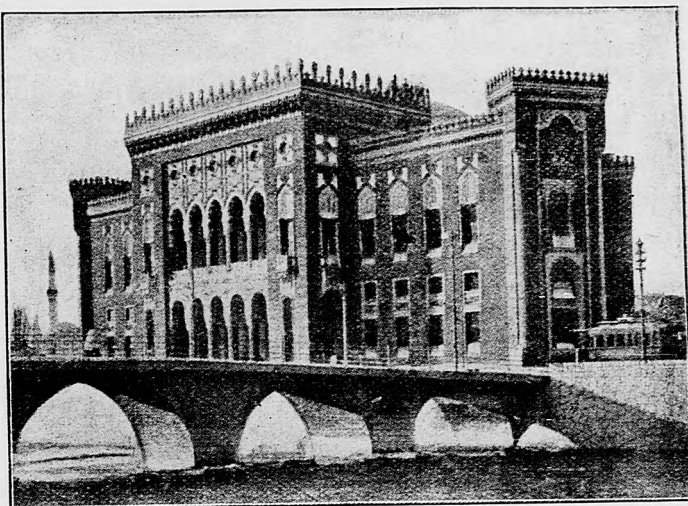
Apponyi o pohrabe.

Po Andrásyho interpellácii gróf Albert Apponyi interpelloval v záležitosti pohrabu následníka trónu. Apponyiho interpellácia zriedka hlboký dojem urobila na vyslancov všetkých stránok politických. Dokázal, že okolnosti hroznej smrti následníka trónu byly také, že aj odhliadnuc od obyčajných ľudských momentov, monarchia čo možno najveľkolepejším pohrabbom demonštratívnu odpoveď mala dať na tie nápady, ktoré osobou následníka trónu trafily pozíciu moci celej monarchie. Následník trónu okrem toho bol aj úplne splnomocnený hlavný dozorca celej zbrannej moci a pri jeho pohrabe vzdor toho nebolo vídať vojenskej veľkoleposti.

Miesto toho, že by boli výrazu dali moci a sjednoteným citom oboch štátov, docela zmenšili významnosť smrti následníka trónu. Za toto ale sodpovednosť padá aj na spolučlenov vlády. Apponyi z tak vysokého ponatia a s natoľko uchvacujúcou silou predniesol jeho interpelláciu, že ako docela onemená slyšala ho pracovná strana.

Tisza nevedel a *nemal smelosti odpovedať*. O Apponyiho interpellácii povedal pár pochválných slov, potom ale sa vyslovil, že ako minister veličenstva bere na seba sodpovednosť, ktorá naň padá. Apponyi na to odpovedal mu, že z jeho stránky od ministerpredsedu nemohol si žiadať vhodnejšej odpovede.

Na túto odpoveď Tisza nebol prichystaný a sám zarazil sa nad tým, že jeho osvedčením, vlastne i sám prezradil pri pohrabe následníka trónu, zpáchané chyby. Z Tiszovho osvedčenia

Konak v Sarajeve.

ostatne vysvitá aj to, že nemal smelosti vystúpiť ako ministerpredseda a len ohľadom na pracovnú stranu povedal, že na seba bere sodpovednosť. I z tohoto vidno, že Tisza viacej sa bojí otrokov pracovnej strany, ako verejnej mienky celého vzdelaného sveta.

Belehradské sprisahanie.

Štefan Rakovszky ministerpredsedu interpelloval v záležitosti sarajevského attentátu, o ktorom známo je, že v úzkej súvislosti stojí so Srbskom. Po obširnom posvietení na belehradské sprisahanie, ktorého následkom bola zpáchaná vražda v Sarajeve, Štefan Rakovszky predniesol nasledujúcu interpelláciu:

1. Má o tom vedomosť pán ministerpredseda, že z vyšetovania v Sarajeve prevedeného nepodvratne vysvitlo, že v Sarajeve zpáchaný attentát od dlhšieho času, dľa vopred ustálených plánov v Belehrade pripravili srbskí štátni občania s pomocou, vo vyšších úradoch postavených osobností, medzi nimi za spoluúčinkovania majora srbského generálneho štábu, Milána Pribičevića? 2. Jestli má o tom vedomosť, zakročil-li sodpovedne u spoločného ministra zahraničného alebo jestli to posiaľ neurobil, náklonný je dľa jeho práva, ktoré mu nakladá XII. zák. čl. z r. 1867., s dôrazom žiadať, aby v Belehrade prevedené bolo prísne zakročenie a srbská vláda aby energičnou nótu bola vyzvaná: a) srbské vrchnosti, pred ktorých takmer očami sriadené bolo belehradské sprisahanie a s ktorých vedomím sprisahanci z Kragujevackeho arzenálu dostali bomby a v Belehrade

väčšie obnosy peňazí — nech bezodkladne, v najširších rozmeroch a čo najprísnejšie zakročia, aby podobné, susedného štátu bezpečnosť, auktoritu a pokoj ohrožujúce výčiny raz na vždy znemožnené boly; b) tí srbskí poddaní ale, ktorí v sriadení belehradského sprisahania sú častnili sa v akejkoľvek miere a v bársjakom smere, aby čo najprísnejšie boli potrestaní. (Hlučné schvalovanie z ľavej strany.)

Na túto interpelláciu odpovedal Tisza, že v tejto záležitosti osvedčí sa až vtedy, keď vyšetovanie v Sarajeve zakľúčené bude. Tá železná ruka akosi slabne. Tisza nemá kurážu zakročiť proti srbským sprisahacom.

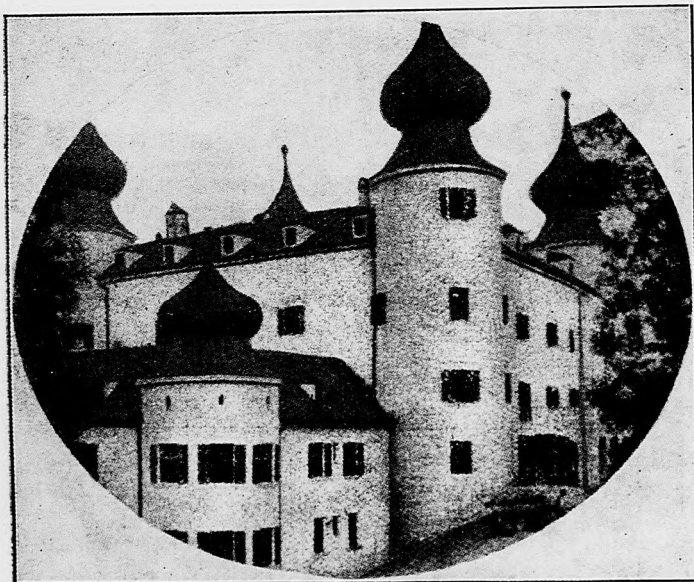
Naša budúcnosť.

Koho až k plaču nepohly tie dojímavé slová s ktorými náš staručký kráľ výrazu dal nad ztratom svojho verného príbuzného a najspofahlivejšieho pomocníka, následníka trónu arcikniežata Franca Ferdinanda? Boly to slová páliacej boľasti a vzbudily ony hlbokú sústrasť po celom svete.

Kto by aj nelutoval nášho kráľa, ktorý tolko nehôd, rán a nešťastí prežil?

So žialom musíme ustáliť, že na túto sústrasť, ktorá obyčajne teší a oblažuje všetkých biednych a opustených, v našich časoch utisnutí sú aj mohutní Habsburgovia.

Vyššie šesťdesiat rokov panuje náš kráľ nad národmi svojej ríše; sústrasť celého sveta istotne

Kaštieľ Artstetten, v jehož krypte pochovaný je následník trónu a jeho manželka.

dobre padla jeho bôlnemu a zronenému srdcu. Keď už prozreteľnosť tak neúprosnou bola proti nemu, nesmiernu boľasť zroneného srdca jeho ovlažuje aspoň láska, oddanosť a vernosť jeho poddaných. Uprimne ho ľutujeme, lež aj nás ľutujú. Z nálady verejnej mienky celého sveta iné sa nám neuchádza, iba polutovanie.

Naša monarchia, ako zakliata čierna sihoľ, stojí vo vlnách mora europejských národov.

Nikto nás nemá rád, nikto si nás nectí, nikto sa nás nebojí. Každému sme v ceste a mnohí pachtia po tom, čo je naše.

Na hraniciach na všetky strany vidíme válečné prípravy, čo nás zlou predtuchou naplňuje. Je pravda, že aj my zbrojíme a že máme spojencov, ktorí bránia nás majú v čas nešťastia vojny. Lenže kto vie, či môžeme rátať na pomoc našich spojencov, keď ich priateľstvo je viazané k osobe nášho kráľa?

Isté je, že kým Franc Jozef panuje nad monarchiou, pokoj nám dajú naši nepriatelia, lež odkedy kráľ ztratil svojho verného pomocníka Franca Ferdinanda, od nehož tak žalostne sa lúčil, i mimovolne znepokojuje nás tá otázka: čo bude potom?

Sarajevský attentát nás upozornil na toho nepriateľa, s ktorým si budeme musieť pomeriť našu silu. Nepriateľ ten od dávna zbrojí proti nám a balkánska vojna dokázala, že ten nepriateľ neni taký slabý, za akého sme ho držali. Tam je za ním mohutný Rus, ktorý od stoločia robí plány pre balkánske národy. Tie drobné národy dnes tak špekulujú na našu kožu, ako sa s chorým Tureckom delily: To bude tvoje, to moje. Svoju prácu začnú aj s tým istým heslom, s ktorým balkánsku vojnu začaly: «V mene božom vyslobodíme našich potláčených súkmenovcov!»

Rumunsko dvíha nároky na našich Rumunov; Srbsko na našich Srbov; Spojenec Talian na triestských Talianov; Rus na galických a marmarošských Rusinov. Každý z našich susedov chce zdrapiť volačo z našej ríše, a všetci sa myslia, že národy monarchie Habsburgov, čakajú ich ako vykupiteľov a osloboditeľov.

Či to budeme môcť prekaziť, aby sa proti nám neutvoril taký štvorspolok, aký zničil europejské Turecko? Ruský, rumunský, srbský a taliansky panovnícky rod len ako pokrevní

objímajú sa jeden s druhým, neslobodno ale zabudnúť na to, že v politike príbuznosť neplatí nič. V politike objímajú sa sobeckosť a rôzne záujmy a tie sú o mnoho silnejšie, ako sväzky príbuznosti. Sodpovednosť vezmú na seba malé národy — naši nepriatelia — ktoré i tak nemajú čo utratíť; veľké len pri delení postavajú sa do popredia.

Je pravda, že Taliansko je dnes našim spojencom, my ale vzdor toho pevnosťou staváme na jeho hraniciach a v Albánii dáme sa mu za nos vodiť.

Povie volakto: tam je Nemecko; verný spojenec monarchie. Ano, na toho pomocníka rátame, lenže či nenie v Nemecku taká stránka, ktorá nemecké državy riše Habsburgov rada by pripojila k riši Hohenzollernov? Proti tomu by sa Nemec, náš spojenec doista nespriečil.

Takáto budúcnosť nám hrozí. Jeho veličenstvo náš kráľ o 20 rokov by mal byť mladším, alebo jeho nástupca o 20 rokov starším, aby odvrátil od nás tieto úžasné obrazy. V jeho kráľovskom rozkaze, ktorý na vojsko upravil, to oznamuje, že neztratil nádej v prajnú budúcnosť. Blažení by sme boli, keby sme uspokojenie našli v tejto nádeji. Veriť chceme, že prajnú budúcnosť poistí nám vojsko. Lenže ku udržaniu samo v sebe nepokojnej a hospodársky vycicanej riše, hádam neni dostatočná armáda...

Fatransky.

Kreštánská ľudová strana proti povýšeniu súdobných poplatkov.

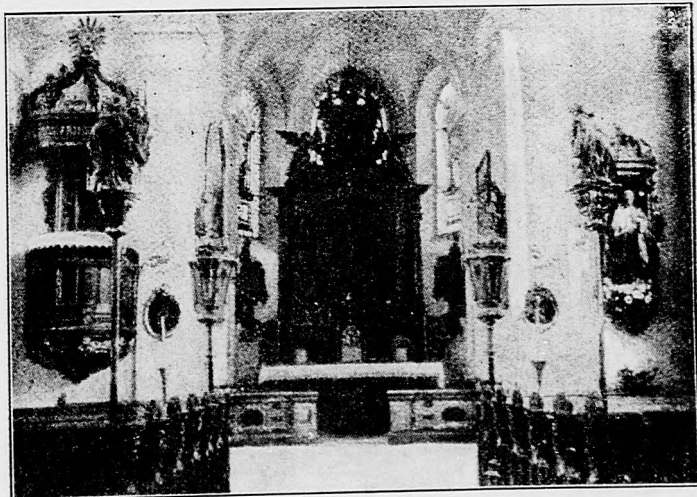
V zasadnutiach snemovne pracovnej strany minulého týždňa ešte vždy pojednávali predlohu o povýšení súdobných poplatkov. Tiszoví pracovníci, ktorí sú vždy rezki, keď sú medzi sebou, pri týchto pojednávaniach mlčali, ako ryby vo vode. Na nepodvratné dôvody opozície ani jeden z nich neopovážil sa ohlásiť. Tým ostrejšie ale proti tej predlohe vystupovali vyslanci opozície.

V zasadnutí 9. júla, predlohu o povýšení súdobných poplatkov, z kreštánskej ľudovej strany nepodvratnými dôvodami napadol krajinský vyslanec

Karol Huszár.

Keď prídeme do krajinského snemu — povedal — a odborní znalci zo strany opozície ohlásia sa proti daktorej otázke, vládou platené noviny, zvlášte tie, ktoré vychodia pod menom «Igazmungó», hneď píšú, že robíme obštrukciu. Keď ale opozícia ku snemovým zasadnutiam nepríde, bo ju v tom prekážajú, v novinách vlády vtedy zas to píšú a s tým sa chvastajú, že všetko robí jedine pracovná strana a opozícia že vraj zahála. Ja tu otvorene poviem, ako vyzerá tá práca, ktorú vybavuje tá oslavovaná pracovná strana. Ona alebo bez všetkej rozvahy za niekoľko minút odhlasuje stá a stá millio nov nových tiarch, alebo keď ku zasadnutiu príde opozícia, docela mlčí. (Tak je! Hlučný súhlas z lava.) My sa s tým nemôžeme uspokojiť, aby krajinský snem pretvorený bol v ústav nemých. (Hlučný súhlas z lava.)

Ctená snemovňa! Terajšia väčšina parlamentu zcela zmenila poriadok snemových porád. Z jednej strany predĺžila čas k pojednávaniam, z druhej strany ale najväčnejšie a do života najhlbšie siahajúce otázky, prehnat chce rýchle v dobe zcela neobyčajnej. Toto urobila aj s predlohou o povýšení súdobných poplatkov. *Ja osvedčujem sa v mene kreštánskej ľudovej strany, že túto predlohu neprijmem, bo ona uvažuje nové tarchy na i tak nesmierne odaný ľud. Kreštánská ľudová strana od tejto vlády neprijma vôbec žiadnu predlohu.* Väčšina, z ktorej pochádza táto vláda, nepovstala čistými voľbami, sohnatá je zo štátnych peňazí. (Tak je! Tak je! z lava.) Táto väčšina docela zrušila právny poriadok,

Kaplna v kaštieli Artstetten.

Pohrab zavraždeného následníka trónu a jeho manželky vo Viedni.

povstala a udržuje sa korrupciou a v krajine zaviedla hrúzovládu. Takejto väčšine a vláde kresťanská ľudová strana nemôže ani dôveru odhlasovať, prejavovať a ani žiadneho druhu prostriedky poskytovať ku jej udržaniu. Jestli dakedy volakto napíše dejepis tejto väčšiny a vlády, zcela nestranné, ten to musí povedať, že v krátkom čase narobila dlhov 2000 millionov korún.

Všetky predlohy, ktoré táto vláda predostiera snemu pracovnej strany, jedine nové a neznesiteľné farchy uvalujú na ľud. Keď ale pán finančný minister na krajinské ciele potrebuje peniaze, *nech náležite odania cenné papiere, účastinárske spoločnosti, banky, burzy a ľudskú nádheru*. Veľmi dobre vieme, že mnohí zapierajú svoju orientálnu krv a bez zásluh dychtia po vysokých vyznačeniach. Nuž, tí špiritusbaróni, tí novopečení zemani a dvorný radcovia, od ktorých nikto rady nepýta, za ich nezaslúžené vyznačenia, nech platia tisíce ku krajinským osožným cieľom, *nie ale do kassy pracovnej strany*.

Ponevác predloha o povýšení súdobných poplatkov, keď sa stane zákonom, nové farchy ročite do 9—10 millionov uvaluje na ľud; ponevác ona nesrovnáva sa s politikou kresťanskej ľudovej strany, ktorá žiada vždy len zdravé socialné reformy, aké slúžiť majú k ulaveniu ťažkého osudu ľudu; ponevác kresťanská ľudová strana ako čisto kresťanska a tiež ako ľudu verne oddaná strana, nemá a nemôže mať dôveru ku terajšej vláde, preto v mene tejto kresťanskej a opravde ľudovej strany osvedčujem

sa: že predlohu o povýšení súdobných poplatkov neprijmem! (Hlučné shvalovanie z lavej.)

V zasadnutí snemovne pracovnej strany proti predlohe povýšenia súdobných poplatkov 10. júla z ľudovej strany ďalej mohútne slovo zdvihol

Štefan Rakovszky.

Reč začal slovami: Ctená snemovňa! Z pracovnej strany odvolávajú sa na to, že majú právo zasadnutia ustanoviť v takú dobu, ako sa im ľúbi. Na to ja len to povedám, že my zas máme právo vyplniť našu povinnosť *a tu sme i vyplníme ju náležite*. Povinnosťou vlády je, vplývať na porady snemovne. Predošlé vlády to aj vždy robily. Terajší finančný minister ale jednostajne len mlčí, dakedy sa usmieva, hlavou kýva a vždy len mlčí. Za celý svet nemožno z neho jedno slovíčko vylákať.

Povýšením súdobných poplatkov, štát dostávať má ročite 5 do 6 millionov, odborní a nestranní znalci ale tvrdia, že ročite dostane 10—15 milionov.

Nuž ale ktože zas zaplatí tieto ohromné obnosy? Zaplatia ich najbiednejší a najchudobnejší ľudia v krajine. Každý vie, že sa boháci zriedka pravotia; aj to vie každý, že najčastejšie zapravotení bývajú chudobní a bedári len preto, bo nevedia zadosťučiniť svojim povinnostiam. Tito bedári nielen tým sú potrestaní, že sa musia po súdoch vláčiť a na pravoty asi o desať ráz viacej štemplov platiť, lež ich bieda má byť prameňom nových dôchodkov pre štát.

Keby táto predloha aspoň to mala za cieľ, aby ľud odviedla od pravotenia sa pre každú

maličkosť. To ale nenie cieľom tejto predlohy, ktorou, jestli stane sa zákonom, ešte viacej ožobráčený bude biedny a chudobný ľud. *Uplné vykoristenie chudobného ľudu, to je národná práca pamujúcej väčšiny.* (Tak je! Tak je! z Iava.)

Kdekoľvek rozhliadnem sa po poli vašeho účinkovania, všade spatrujem len rupy, bahná a mláky. Zrúcali ste tisícročné ustanovizne, zničili ste ústavu krajiny, po tejto herostratickej práci, *vozďajší chlieb berete z úst najchudobnejšiemu ľudu.* Neprijímam vašu predlohu. (Hlučné schvaľovanie z Iava.)

(Pokračovanie nasl.)

Výsledok serajevského vyšetovania.

Z vyšetovania v záležitosti zavraždenia následníka trónu a jeho manželky v Sarajeve prevedeného vysvytá nepodvratne, že Čabrinovič a Princip Gavro v Belehrade, Ďulagu-Bukovaca, žiaka belehradského gymnázia a vojenského uprechlika bosniackeho, požiadali, aby ich predstavil:

generálovi Riminčevičovi, predsedovi spolku Národná Obrana a tohože spolku tajomníkovi Milanovi Pribičevičovi, majorovi srbského generálneho štábu.

Bukovác upravil ich na hlavného jedateľa Národnej Obrany Miju Cigo (Ciganoviča). Cigo v mene Národnej Obrany, sjednal sa s Principom Gavrom s Čabrinovičom a Grabesom, vyjednal si ale nasledujúce podmienky:

Cigo dá im bomby, šesť revolverov, šesť dávok otravy ciankali a peniaze, sprisahanci musia zostaviť zo šesť členov pozostávajúcu spoločnosť, ktorá zaviazze sa k zavraždeniu následníka trónu. Z tých šesť sprisahancov ale jeden musí byť katolík a Horvát a jeden musí byť Mohamedán, aby bolo videt, že nielen Srbi, lež aj Horvati katolíci a Mohamedani nespokojní sú s pomerami v Bosne panujúcimi.

Princip Gavro, Čabrinovič a Grabes od Cigu (Ciganoviča) prijali bomby, revolyery a ciankali Princip Gavro dostal peniaze a uzavreli, že útok zpáchajú v nedeľu 28. júna, keď následník trónu so svojou manželkou z Ilidže pôjde do Sarajeva. V nedeľu, 28. júna, ráno Princip Gavro z Hadžiču prišiel do Sarajeva, vo Vleiničovskej cukrárni sišiel sa s Čabrinovičom, Grabesom, ostatnými sprisahancami, odovzdal

im bomby, revolyery a dávky otravy ciankali a konečne ustálili, ako sa po nliciach postavia. Dľa vyšetovania v attentáte proti následníkovi trónu súčasťnili sa nasledujúci Srbi: Nedjelko Čabrinovič, Princip Gavro, Trifko Grabes, Vaso Čubrilovič, Danko Ilič, Danilová Ilič matka, Nikola Ilič, Ivo Krajnčevič, Ďurová Krajnčevič, Cvetko Popovič, redaktor Tusera, Mihailo Jovanovič, Ivro Palzvestra, Ivro Vardojič, Perko Jeftič, obuvník Muzimovič, Cernagorčevič Grabesov strýko a Jovo Josič. Títo všetci nachodia sa v žalári vojenskej posádky. Ďulaga Bukovaca a Moham da Mechmedbašiča kurrentujú.

Hrozné chýry z Belehradu.

V nedeľu, 12. júla, rozniesly sa chýry, že v Belehrade Srbi stroja sa zpáchat pogrom proti občanom uhorsko rakúskej monarchie. Tieto hrozné chýry neboly bez základu, bo uhorsko-rakúsky velvyslanec baron *Giesl*, srbského ministerpredsedu Pašiča vyzval, aby cieľom obrany uhorsko-rakúskych občanov bezodkladne porobil najprisnejšie poriadky. Uhorsko-rakúsky velvyslanec *Giesl* totiž dozvedel sa z istého prameňa, že v Belehrade komitáči bombami do povetria chcú vyhodit uhorsko-rakúske paláce konzulátu a velvyslanectva a zavraždit všetkých uhorsko-rakúskych občanov. Tí aj vo veľkom strachu hneď v nedeľu zutekali do Semlína a mnohé rodiny hľadaly a našly útočiste v uhorsko-rakúskom a nemeckom konzuláte a velvyslanectve. Na zakročenie ministerpredsedu Pašiča policia a vojsko strážia palác konzulátu a velvyslanectva. V Semline koncentrované je vojsko. Nebolo by už raz na čase náležite vyprašit Srbov, ako známych kráľovrahov a úblavných nepriateľov monarchie?

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Kresťana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezfažovali. Odberateľov «Kresťana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomíname, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Z CUDZOZEMSKA.

Rusko a Srbsko: Ruská vláda vyzvala Srbsko, aby vyplnilo požiadavky uhoisko-rakúskej monarchie, bo za terajších okolností nemôže rátať na pomoc Ruska.

Neistota v Albánii. Väčšiu čiastku Albánie dostali do rúk poystalci. Albánsky ministerpred-

BESEDNICA.

Lacno kupoval.

Obyvatelia Šlosiarskej ulice od troch rokov každé rano boli svedkami jedného a toho istého výjavu.

Starý baľko Holub, ktorý je už tri roky pensionovaným kancellistom, predpoludňm okolo desiatej so slúžkou vracal sa z trhu malého mesta. Bojazlive otvoril dvercia na bráne, ešte bojazlivejšie vnišiel do ku-

Pohrab zavraždeného následníka trónu a jeho manželky v Trieste.

seda Turkhám paša osobne uchádzal sa o pomoc u europejskych veľmocí, lež bez výsledku. Panovník Vilhelm znovu vyjednáva s náčelníkami albánskych kmenov.

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

chyne, odkiaľ onedlho obyčajne pár kureniec so zviazanými nohami a viac viazaničiek zeleniny vyletelo na dvor do prachu.

Za nimi vyšiel baľko Holub, sohol svoj bolavý, hrubý driek a z hĺboka stenajúc zdvihol so zeme kurence, ktoré zpät zaniesol do kuchyne. A všetko toto robilo sa pri najväčšej tichosti. Na ulicu nebolo počuť žiadneho hluku, susedia veru darmo načúvali. Pani Holubova patrila medzi tie osoby, ktoré za svoje jestvujúce alebo namyslené práva mlčky bojujú. Často hovorovala:

Karol Franc Jozef, následník trónu a jeho rodina.

Nemôžem vystáť človeka krikľúňa, keď sa všetko i ticho dá vybaviť.

Lenže by sa nesmierne mýlil každý človek, ktorý by si myslel, že pani Holubová málo hovorila, bo ona veru často dosť zhurta zvykla hovoriť. Lenže robila to tak, aby ju na ulicu nebolo počuť.

Pani Holubová bola tučnou osobou, ona patrila medzi známe tučné matróny. Lenže jej sila nespočívala v jej svaloch, ako radšej v jej jazyku. Tvár mala červenú, nos plošký a oči čierne, malé. Dve tučné päsťe oprela si o hrucho a sypela pekným hlasom:

— Tóno, už by si sa raz mohol naučiť jednať, ty beránok Boží, ty! Už tri roky chodíš na ten prekliaty trh, ale aj dnes trikrát toľko platiš tým neznabohom, tým kofám, ako druhí ľudia. Tóno, Tóno, ty do hrobu privedieš tvoju dobrú manželku s tou svojou nemotornosťou! Človeče, človeče, či už budeš mať voľakedy rozumu, veď ti už minulo šesťdesiat rokov! Vždy slúb len polovicu toho, koľko pýtajú od teba!

— Polovicu som slúbil, dušička moja — riekol baťko Tónko bojzlive.

— Polovicu? Ty že si slúbil polovicu? Veď sa ty aj opovážiš polovicu slúbiť za niečo! Tu je tento mizerný pár kureníc! Sú ľahké ako páper, len samá koža a kosť. A ty si za týchto chudých vrabcov dal dve koruny tridsať! Strašné, neslýchané! — a kurenice vyletely na dvor.

Za kureniami ešte nasledovali tri kalaráby (lebo boli drevnaté), dve viazaničky petržlenu (lebo bol tenký) a dve viazaničky mrkvy (lebo je neslýchane drahá). Kačku pani Holubova ani sa neopovážila vyhodiť na dvor, lebo by kačka bola zdochla. Konečne aj hnev má svoju hranicu.

— Keby som ja mohla ísť na trh — šepkala pani Holubova — viem, že by sme každý rok usporili pár desiatok, ale ja nevládzem chodiť, bolia ma nohy, mám záduch, chytro ustanem. A ty mňa privedieš do hrobu a dom nám vyjde na mizinu pre tvoju ľahkomyselnosť.

Baťko Holub medzitým späť priniesol povyhádzované potravné články a vzdychajúc z hlboka, kladol si do fajky. Tri dlhé roky prenáša už on túto každodennú tortúru. Tomu pohanovi by ho bolo bývalo ľúto, ako že by ho teda nebolo bývalo ľúto ich starej slúžke Kate.

— Pán urodzený, pán urodzený môj drahý — riekla raz Kata svojmu gazdovi — Pán Boh nám odpustí, keď panej vždy menej povieme, jako za koľko niečo kúpime. Aspoň sa ani ona nebude každý deň zlostiť a ani vy, pán urodzený môj drahý, nebudete toľko trpeť.

Baťko Holub síce pokrútil šedivou hlavou, lebo klamať, no, baťko Holub nikdy neklamal v svojom živote, ale nahliadol, že stará slúžka má pravdu: tu veru niet iného lieku.

Na zpiatočnej ceste z trhu baťko Holub so slúžkou ustálili zníženú cenu všetkého, čo nakúpili a doma tú cenu udali vyššej mocnosti. A div divúci! Záznak

zázračný! Pani Holubova sa nezlostila, nesipela, lež riadnym, vlúdnyh hlasom riekla svojmu starkému:

— Vidiš, Tónko môj, už dávno si sa takto mal vedieť jednať, tak by som sa nikdy nebola hnevala. Predsa je len dobre, že som bola prísnu naproti tebe, koľko peňazí nám teraz už bude ostávať!

Za istý čas všetko išlo ani po masle. Lenže klamstvo je hriechom a za chriechom nasleduje pokuta, ako to vieme z mravovedy a táta pravda sa i pri baťkovi Holubovi dokázala.

Pani Holubová za pár dní privykla na lacnejšie ceny a jedon pekný deň takto riekla k druhovi svojho života:

— Počuješ, Tóno, už nekupuješ tak lacno ako predtým. Už sa zase nejednáš dosť energicky.

Pán Holub teda, aby si lásku družky svojho života neprepásoľ, ak dosiaľ z ceny všetkého, čo kúpil, pred svojou ženou odtajil piatu čiastku, od toho času všetky potravné články «kupoval» za pol ceny. Konečne «kupoval» ich od poly za darmo tak, že by sa pani Holubova iste bola pustila do tanca, keby jej boľavé nohy byly uvládaly metrický cent bez piatich kilogramov...

Minul rok a baťko Holub už aj sám sväto-sväte veril, že nikto nevie tak lacno kupovať, ako on. To mnohé klamanie ho celkom pomútilo: Už nevedel robiť presný rozdiel medzi pravdou a klamstvom, ale domáci pokoj bol nemýlený a to bolo hlavné!

Lenže aj lacnota došla svojho vrchola, dramatický obrat musel nasledovať.

Bolo ľavné, pekné septembrové rano. Baťko Holub so starou Katkou kráčal na trh, kde veľmi, až na podiv lacno kúpili päť párov kureníc. Mimo toho za podivuhodne lacnú cenu nakúpili vajec, zeleniny a baracky na zaváranie.

— Ty len choď domov, Katka, riekol baťko Holub slúžke — ja sa ešte poobzerám po trhu. Aby si nezabudla, pár kureníc bol za korunu a vajcia po dva haliere.

— Dobre, pán urodzený — riekla slúžka a išla domov.

Baťko Holub sa ešte trochu presiel po trhu a potom i on pohl domov. Na rohu ulice stretol sa s peknou nevestou, za ktorou šiel jedon chlapec. Pod pazuchami niesli po dve husy a v košoch na chrbte tiež po dve.

— Kúpte si husy, pán urodzený — usmiala sa nevesta.

— Po čom sú, duša moja?

— Pár za desať korún, pekné sú, už som ich aj krmila.

Baťko Holub pozrel husy, za chvíľku sa jednal, ale nevesta nechcela nič spustiť. Husy byly dobré a baťko za štyri páry zaplatil štyridsať korún.

Opatrne vnišiel s nevestou a s chlapcom do svojho dvora a na jeho veľké šťastie Kata a pani Holubova byly kdesi pri chlievoch. Chytro vytiskol pán Holub

ženu aj s chlapcom zo dvora a s radosťou pobehol ku svojej manželke.

— Duša moja, dušička moja — volal s natešeným hlasom — takáto laenota, takáto laenota! Podivuhodná laenota, príležitostná kúpa. Tu na ulici mi natiskli štyri páry husí. Škoda by bolo bývalo premeškať takúto dobrú príležitosť!

Husy sedely na zemi so sviazanými nohami.

— Za čo byly tieto mizerné husy? — spýtala sa nič dobré neprezradzujúcim hlasom.

— Pomyslí si, duša moja, len si pomysli, ale mi vari ani neuveríš, len päť korún som dal za pár. Pováž, päť korún za pár!

Pani Holubova sotva bola vstave zdvihnúť z nich pár so zeme, také bolý ťažké.

— No, to je naozaj lacné — riekla s úsmevom, to je skutočne lacné! Cblap si, Tónko môj, zaslúžiš pochvalu.

Baľko Tóno a slúžka Katka kukli na seba, potom všetci šli po svojej práci.

Starý kancellista celý deň pyšne chodil po dome a popoludní v kassíne pred každým sa chválil, že ako od poly za darmo kúpil dnes husy.

Večer pyšne kráčal domov a sotva vnišiel do izby spýtal sa ženy:

— No, dušička, ako sú husy?

Pani Holubová trúc si dve tučné ruky drobčila oproti svojmu mužovi a riekla hrkotajúcim hlasom:

— Prosím ťa, Tónko môj, tu bola Bavorská, vieš tá kulhavá a husy som jej predala za tridsať korún.

— Všetky? — spýtal sa baľko Holub a nohy sa mu začaly podlamovať.

— Pravdaže všetky, dušik môj zlatý, veď zajtra zase kúpiš, ešte lacnejšie. Zarobili sme na nich desať korún. Kurence som tiež predala, všetkých päť párov, pár za korunu tridsať, aj na tých sme zarobili korunu päťdesiat halierov...

Baľko Holub klesol na blízku stoličku. Pani Holubova ďalej hrkútala:

Od tohoto času všetko predám na dobrý zárobok. Počnúc od zajtra každý deň kúpiš po päť párov kurence, kačie a husí, ktoré ja doma s dobrým zárobkom predám. Čo to budú za obchody! Chlap si Tónček, môj zlatý!

Tvár baľku Holuba pokryla smrteľná biľadosť, perny sa mu triasly a hrdlo mu nebolo vstave vydať žiadneho hlasu...

A pani Holubová hrkútala, ďalej hrkútala, že vraj o pár rokov budú bohatými ľuďmi.

Baľko Holub len-len že nezamdlel.

***

Že čo sa stalo, čo sa nestalo u Holubovcov v nasledujúce dni, na to nebudzme zvedaví, bo veď z ich domu na ulicu aj tak nič nepočuf. Isté je len to, že o dva týždne zelenina a kurence zase každý deň lietaly z kuchyne na dvor...

HOSPODÁRSTVO.

Ovocinárska porada v Dolných-Vesteniciach.

Málo je v Uhorsku pre ovocinárstvo tak súcích a užitočných a spolu aj utešených krajov, ako je vestenická dolina. A ačkoľvek v tejto doline nachodia sa sto- a stotisíce ovocných stromov, predsa divné je to, že ovocia vo vestenickej doline veľmi málo sa rodí. To ovocie, ktoré Vesteniciari po Horno-Uhorsku bá aj na Dolniakoch predávajú, z väčša neurodilo sa vo vestenickom kraji, lež inde po pánskych zahradách a ovocinárskech sadoch. Príčiny toho, že vo vestenickej doline ovocie sa nerodí a keď sa aj rodí, mnoho nestojí, sú nasledujúce: medzi jabľonami a hruškami veľmi málo stromov je fajrovej sorty a toto je aj príčinou, že vo vestenickej doline urodené ovocie není súčasne pre veľké kupectvo. Čo sa vo vestenickej doline včuf ešte najlepšie darí, to sú čerešne a slivky. Že tieto dva druhy ovocia jaký úžitok môžu donášať jednotlivým malým gazdom, videt aj z toho, že vo vestenickej doline aj v tomto roku nachodí sa jedon gazda, ktorý úrodu čerešňových stromov — ktoré nezmrzly — predal za 4000 korún. Bohužial, úroda čerešňových stromov najmä v nižších dolinách stojácich, zmrzla. Aj slivky keď dobre zarodia, donášajú tiež 50—60 vagónov.

Iná príčina, že prečo sa ovocie vo vestenickej doline nedarí, je tá, že stromy sú veľmi husto sadené, zanedbané, machom pokryté a slobodnou korisťou všelijakej chrobače, k tomu ešte aj zo stránky jeleňov veľkým škodám sú vystavené. Hnojávka gazdom po dvore tečie, zašpiní celý dom, vodu v studni nakazí ale to nikomu nenapadne, aby v jasennom čase zem okolo stromov pokopal, tú po dvore tekúcu hnojávku v zime pod stromy vylial alebo na koreň stromov superfosfát alebo kompostový hnoj zakopal. Že ovocné stromy v jaseňi alebo na jar prv než by vypučaly, pomocou na to súčasnej mašiny, aby postriekané byly *dendrinom* (karboin) alebo v lete s *modrým liadkom*, o tom vestenickí ovocinári ani pochopu nemajú. Sú mnohí malí gazdovia vo vestenickej doline, ktorí uznávajú, že z terajších ovocných stromov žiadneho úžitku nemajú, chceli by tomuto nedostatku aj odpomôcť, lež na prekážke im stojí z jednej strany *nedostatok* a z druhej strany *nevedomosť*. Ovocinárstvo vo vestenickej doline len tak možno povýšiť, jestli staré, neurodné a z vnútra práchnivé, machom pokryté a už len na vrcholci sa zelenavé stromy pomáli povytínajú a nové štepy vysadia. Zkúsená vec je, že štepy v obecnych školkách dochované lebo málo, lebo nič nestojá. A preto potrebné je, aby si Vesteniciari potrebné štepy lebo od štátu zadovážili, alebo z kupeckých ovocinárskech škôl objednali. Lež pár stotisíc štepov zakúpiť, koštovalo by ohromné peniaze, čo by len zámožnejší mohli urobiť. Žiadano ale je, aby aj menej zámožnejší gazdovia svoje kopanice vysadili novými štepami.

Lež ani to by nebolo dostatočné, keby staré ne-

plodné stromy vyfaté, nové štepy sadené lež zнову celkom na seba ponechané byly. Potrebné je preto, aby mali pri ruke stále jedného vyučeného ovocinára, ktorý zdarma by ich vyučoval, jako sa ovocné stromy pestovať majú, aby čím skorej a čím viac úžitku prinášaly.

Aby sa teda ovocinárstvo vo vestenickej doline sveladilo, aby úžitok prinášalo, aby tamojší občania húfom do Ameriki neutekali a svoju statočnú výživnosť aj na budúce vo svojej utešenej doline nachodili, pisateľ tohoto článku na žiadosť viacerých vesteničárskych ovocinárov cestou nitrianskeho hospodárskeho kráľovského inšpektora na ministerium orby zaslal prosbu, a patričné ministerium o to požiadal, aby starodávne lež zanedbané vestenicke ovocinárstvo tak hmotne ako aj mravne podporovalo.

Na základe tejto prosby, ministerium orby nitrianskému hospodárskému kráľovskému inšpektorátu naložilo, aby somnou a s opatrovníkom štátnej prievidskej školy, vyšiel do vestenickej doliny a aby tamojších oduševnených ovocinárov svolal k porade, ktorá by ustálila, že čo by bolo potrebné urobiť, aby sa ovocinárstvo vo vestenickej doline povýšilo.

Táto ovocinárska porada vydržiavaná bola dňa 9. júla v Dolných-Vesteniciach a súčasťnily sa na nej nasledujúce obce: Szkacsány, Sziklavárhely, Alsó-, Felső-Vesztény, Bélaudvarnok, Rákosvölgy a Szucsány. Na porade vynesene byly nasledujúce uzavretia: 1. vestenicke obce žiadajú jednu veľkú štátnu ovocinársku školu, v ktorej dochovávaly by sa štepy nie všelijaké, lež len 2-jaké alebo 3 jaké sorty z každého druhu ovocia a tie za lacnú cenu rozdelené majú byť medzi občanov. 2. Občania sa zavazujú, že pod štátnu školku tam a tolko pozemku zdarma dajú, kde a koľko to ministérium žiadať bude. 3. Na koľko by štát z jakéhokolvek príčiny vo vestenickej doline štátnu školku založiť nemôhol, v tom páde porada minist. orby prosí, žeby celkom za lavnú cenu ročite 50—60 tisíc šteпов rozdélé bolo medzi občanov. 4. Občania žiadajú, aby ministerium orby do vestenickej doliny poslalo jedného učeného ovocinára, ktorý by tam stále býval, malým gazdom po ruke bol, zdarma ich vyučoval, jako majú nové štepy opatrovať, chrániť proti chrobači a všelijakým hubkam ktoré stromy kazia, (jako monilia, fusikládium, atď.) jako majú ovocie zo stromov zbierať, do košov pakovať a tak súcím činiť pre veľké kupectvo. 5. Konečne ministerium aj o to prosia, aby do každej obce zdarma poslalo jednu striekajúcu mašinu (permetezó gép) že by pomocou jej zamachované, chrobačou, zelenými, krvavými všami zaplavené stromy, dendrinom striekané byť mohly.

Od ministeriuma orby vyslaní dvaja páni občanom slúbili, že všemožne na tom budu pracovať, aby vyššie uzavretia aj do života uvedené byly, lebo nahliadli, že hriech by bol, keby vestenicke dolina z ovocinárskeho ohľadu aj na budúce zanedbaná bola.

Štefan Faska.

CHYRNIK.

Letovanie jeho veličenstva kráľa. Dľa chýrov z Ischla, jeho veličenstvo kráľ v úplnom zdravotnom stave štátné záležitosti presne vybavuje aj počas jeho letovania a v nedelu, 12. júla v nápadne dlhom vysluchu prijal ministra Buriána.

Z biskupstva košického. Kanonik Štefan Hartsár, hlavný školdozorca biskupstva košického minule slúžil svoju striebornú sv. omšu, z ktorej príležitosti duchovenstvo biskupstva darovalo mu umelecký ozdobený kalich a kríž so zlatou retiazkou. Skvostné dary v sprievode latinskej reči, jubilantovi odovzdal sám osvietený pán biskup košický.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup dr. Aleksander Párvy 3. júla v levočskom farskom kostole odbavoval Requiem s Liberamom za dušné spasenie zavraždeného následníka trónu Franca Ferdinanda a jeho manželky kňažnej Žofie Hohenberg. — Hunsdorfský farár Štefan Jaczkó po ťažkej chorobe a pobožnom prijatí sv. sviatosti 5. júla zomrel v spišskom Hunsdorfe v 75. roku svojho života a v 51. roku svojho kňazstva. — Novovysvätený kňaz Franc Moós 5. júla držal svoje kňazské prvotiny v svojom rodisku: v spišskom Tribšu, kde i za kaplána ostane. — Poprádsky dekanfarár, prepošť Georg Andreidesz na miesto nebohého vlachského farára vyvolený je od kňazstva do ustredného výboru kňazského penzijného fundu. — Biacovský farár Ján Venczkó zaďakoval z dekanstva a školdozorstva. — Žegranský farár Franc Hanzély vymenovaný je za školdozorecu vlachského dekanátskeho okresu. — Anton Pessek, vojenský kňaz v Košiciach a Michal Szombati duchovný v Slatvine zdarne složili farársku skúšku (synodálku). — Investitúru dostali: Julius Brtkó na gombáškú, Franc Hanzély na žegranskú a Michal Szombati na slatvinskú faru. — Letanovský kaplán Béla Novák, ktorý dočasne v Hunsdorfe konal kaplánske povinnosti, za kaplána poslaný je do oravskej Zázrivej. Nižnoružbachský kaplán Ernest Sommer poslaný je do Hunsdorfu a zázrivský kaplán Jozef Brnussák do Biacoviec.

Chýry zo Spiša. Levočská organizácia Kat. Lud. Jednoty na svojom, dňa 21. júna vydržiavanom zasadnutí v prítomnosti početných členov, ohrozovala sa proti tej bezbožnej slobodnomurárskej snahe, aby zo škôl vyobcované bolo vyučovanie náboženstva. Okrem podsprávca organizácie rečnili o tom Jozef Chladek ml., podsprávca Levočskej Katolíckej Priemyselnej Banky a Jozef Krssak, professor náboženstva v levočskej reálke. — V *Biacovciach* 2. júla v 83. roku svojého života zomrel istý Jozef Pataky, ktorý v taliansko-rakúskej vojne ako vodca oddielu bojoval tak hrdinský, že dostal zlatú medailu zmužilosti. Keď spadnúť dôstojník, prevzal veliteľstvo a s 15 mužmi smelo napredujúce, nepriateľovi odobral jeden kanón. V 90-ich rokoch vyznačil ho v Podhradi istý plukovník s tým, že dal vojsku idúcemu na cvičenie pred ním defilovať.

Ustav pre mladých študentov. Tí, ktorí majú úmysel vstúpiť do rehole školských bratov učiteľov, nech sa hlásia u direktii do 20-ho augusta. Hlásif sa môžu tí, ktorí sú úplne 12—14-roční, ktorí sú poriadného držania a usilovní a ktorí vybavili 4 alebo 6 triedu normalských škôl. Do času vycvičenia mesačne platí sa 30 korún, rodičia starajú sa tiež aj o šaty a školské knihy. Mladíci vybavujú v klástore 4 triedy polgárky, pod ktorým časom sa i prichystajú poznať a vykonávať povinnosti tohoto ústavu. Prospekt pošle direktia: Ker. Iskolatestvérek Nyitrabajna, Nagytapolcsány mellett.

V Rusku horia lesy. V obrovských horiskách severozápadného Ruska už viac dní pustošia veľké ohne. Na okolí Petrohradu a pozdĺž varšavskej železnice rozsiahle turfové ložiská stoja v plameňoch. Nebezpečie najväčšie je v dvinskom ljuzinskom okrese. Päťtisíc desiatin stojí v plameňoch a zhorelo i veľa pšenice a inej úrody na poli. Obci Staraja Russa hrozí veľké nebezpečie. V obci dosiaľ zhorelo 15 domov a ostatné domy tiež sotva budú môcť ochrániť. V opočskom a v tichvinskom okrese následkom veľkej suchoty zapálily sa lesy. Veľmi mnoho drevených osád tiež padlo v obeť ohňu.

Zabil ich elektrický prúd. Veľké nešťastie sa stalo na panstve nemeckého cisára v Bornime. Rusí a poľskí zenci cez poludnie oddychovali si pod jednou šopou a vtedy sa vedľa nich roztrhlo jedno silné elektrické vodítko. Doktorému z robotníkov napadlo, aby sa elektrisovali drôtom vodítka a všetci chytili drôt. V tom okamžení už 11 žencov bez povedomia ležalo na zemi a keď lekár prišiel, piati robotníci boli už mŕtvi. Dvaja zenci ostali tak zle, že sotva ich udržia pri živote.

V tuneli Simplon vyšinul sa vlak. Z Milana oznamujú, že 7. júla o polsiedmej hodine večer v tuneli Simplon v diaľke 17 kilometrov od vchodu následkom novšieho navalenia sa vody do tunela vyšinul sa od Briegu jachajúci osobný vlak. Osobníctvu a cestovateľom vlaku mimo strachu nič sa nestalo. Premávku vlakov v tuneli zastavili a vlaky chodia cez tunel Gotthard. Po vyšinutí sa vlaku v tuneli nastráchaných cestovateľov robotníci na pleciach povynášali z tunela.

Výbuch bomby v New-Yorku. V New-Yorku minule srútil sa jeden 6-poschodový prenájomný dom a nešťastie vyžiadalo v obeť 50 ľudských životov. Ako novšie oznamujú, polícia ustálila, že katastrofu zapríčinilo to, že na šiestom poschodí na byte anarchistu Carona vybuchla jedna bomba a sila výbuchu celý dom vyhodila do povetria. Je pravdepodobné, že Caron chcel spáchať útok proti veľanásobnému millionárovi Rockefellerovi. Carona sila výbuchu roztrhala na kusy.

Stromčeky zo štátnych škôliet. Zo štátnych škôliet v jaseňi roku 1914. a na jar roku 1915. cieľom vysádzania holých, piesočnatých priestorov a výmolv malým gazdom úplne zdarma rozďajú stromčeky. Kto chce dostať stromčeky v jaseňi roku 1914., prosbu nech pošle do 31. júla roku 1914. a tí, ktorí na jar roku 1915 chcú vysádzať stromčeky, prosbu nech za-

dajú do 14. novembra roku 1914. u patričného kráľovského lesného dozorstva. Prosba má byť opatrená 1 kor. kolkom.

Nová cesta. V tepliciach obce Stubnyafürdő na železničnú stanicu postavajú novú cestu a minister obchodu už i dovolil, aby mesto Kremnica vyvlastnilo pozemky, cez ktoré nová cesta povedie.

Nová veľká obec. Minister vnútorných záležitostí na základe 150. a 151. §. XXII. zák. čl. z r. 1886. dovolil, aby sa malá obec Vrútky, Ruttka v stolici turčianskej, pretvorila na veľkú obec.

Smrteľná nehoda lekára. Z Bánoviec (Bán, st. trenčianska) oznamujú, že okresný lekár a titulárny hlavný stoličný lekár *dr. Max Freund* na koči viezol sa ku jednému pacientovi. Koč sa prevrhlo, lekár dostal sa pod kolesá, ktoré mu prebily lebku. Lekár čo skoro zomrel.

MOJÍM MILÁČKOM je Feller-ov

„ELSA-FLUID“

«Žiadon zázrak! Kedykoľvek som si prechladnutím alebo prievanom nejaký neduh priúhol, keď ma hlava a zuby aj hrozne bolely keď, ma nácha, trhanie v údoch až na nezdržanie sužovali, Feller-ov «Elsa-fluid», mój miláčok, ešte vždy utišil boľasti. Aj v dňoch zdravia viem si oceňovať jeho nervy oživujúci, občerstvujúci účinok. Každodenné umývanie sa s ním okrášľuje kožu, posilňuje zrak a pripravuje výborný pôžitok!»

Takto a podobne osvedčujú sa všetci, ktorí na lekárske odporúčanie Feller-ov Elsa-fluid aj pri lámke, reume, pri zastaralých neduhoch, pichaní v boku, bolení chrbta a krížov atď. pravidelne upotrebovávajú. Feller-ov Elsa-fluid aj proti kašľu, zachrípnutiu, boleniu pŕs a hrdla, zimničnému stavu s výsledkom sa užíva.

Tento obrázok, malý a predsa mnohomluvný bez jarmočnej reklamy, len ku chráneniu sa čitateľa pred bezcennými napodobeniami flašu s ochrannou známkou ukazujúci postačuje, lebo presvedčuje, že Elsa-fluid zadrží, čo sľubuje. Pri tom je lacný. 12 fliaš všade franko 5 korún.

Zapečenie, nechuf k jedlu, ochromenie, záha, zdutie, hámorrhoidy a tlak v žalúdku sú nemociami, ktoré sa nespú zanedbať. 6 škatuliek Feller-ových rebarbarových «Elsa-piluliek» stojí len 4 koruny franko. Domáci lekár vďačne povie, prečo a ako treba užívať. Obidva výrobky. Ale musia byť pravé! Takéto zhotovuje lekárník **E. V. Feller, Štubica, Kostolná-ulica č. 18.** (Záhrebská stolica.)

Smrť ruského veľvyslanca v Belehrade. Rusko od dlhých časov v Belehrade zastupoval veľvyslanec Hartwig, uhľavný nepriateľ uhorsko-rakúskej monarchie. V piatok, 10. júla večer o 9. hodine práve keď bol na návšteve u uhorsko-rakúskeho veľvyslanca, baróna Giesla, porazilo ho na srdce a zomrel na vskutku.

Nehoda v hore. Z Trenčína píše, že v obci Barát-szabadi 39-ročný lesný robotník *Juraj Onče* v hore na jednom, drevom naloženom vozni priemyselnej železnice viezol sa dolu svahom hamujúce vozeň. Vozeň sa vy-

šinul a prevrhol a Onče bol ťažko ranený. Priemyselne podniky mali by sa lepšie starať o bezpečnosť svojich robotníkov.

Búrky: Ponad oravské hole minulé dni pretiahla strašná búrka, ktorá vyžiadala i obeť. Tak v Zakamenom Kline a v Zázrivej hrom zabil po jednom človeku, na pribišskej holi jedného junca a dva kone, na zázrivských holiach 14 oviec a 10 jaheniec. Ani najstarší ľudia nepamätajú sa na také husté udieranie hromov, lebo za každých 10 minút udrelo 30—40 hromov. — V Lavoči a na okolí v stredu 8. júla po poľudní bola strašná búrka s veľkým lejákom. V blízkej obci Nagyfalu hrom zabil manželku roľníka Jána Pála. — Ponad Hódmezővásárhely v stredu tiež pretiahla strašná búrka s ľadovcom. Asi na 800 jutrách všetka úroda vyšla na nivoč. Škodou šacujú na 200.000 korún.

Pevná vôľa nás privádza k cieľu. Všetci len zdraví ľudia majú pevnú vôľu, tedy nie tí, ktorí sú nespavosťou, nervosnosťou, lámkou a inými neduhmi oslabení. Radíme našim čitateľom tieto neohy odstrániť a odporúčame k tomuto cieľu Fellerov svetochýrny Elsafluid. Tento utišuje a mierni bolesti, osvežuje, pomáha predísť kašľu, zachrípnutiu, influence a boleniu hrdla, ďalej poskytuje dobrý spánok, posilňuje nervy, svaly a žlázy a je opravdivou podporou zdravia a sily. Má sa ale len pravý Fellerov Elsafluid kupovať a majú sa odmietat napodobeniny, ktoré z nepoctivých pohnutí prichodia do obehu, tak aj rozličné pálenky, tekutiny atď., jaké kramári a kupci predávajú, lebo sa nikdy nevie, za jaké sa majú považovať. Objednajte Fellerov Elsafluid len direktne u lekárniky E. V. Feller v Stubiči Kostolná-úľ. č. 18. (Záhrebská stolica) 12 malých alebo 6 dvojítých alebo 2 špeciálne sklenice za K 5.— franko.

Kvačany. (Lipt. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom Krestane.

Vo sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla bola u nás posviacka toho kríža, ktorý nám darovali rodáci, terajší obyvatelia levočskí: p. Jozef Argay kováčsky majster a Štefan Svidroň, rezbár. Posviacku previedol veľk. p. opát-dekanfarár z Bobrovca, Jozef Krasnec. Priležitostnú kázeň držal veľb. p. Krisostom Argay duchovný rádu sv. Františka, milý syn toho p. Jána Argaja, ktorý nám dal sochu sv. Jána Nepomuckého. Pri slávnostnej posviacke v dost veľkom počte účasť brali pre mnohí i zo susedných obcí. Ku tejto slávnosti prišiel aj veľk. p. farár z Hútt. Umučenie Krista Pána na posvätenom kríži, socha sedmiboľestnej Panny Marie a sv. Jána Nepomuckého sú chválitebnou prácou p. rezbára Štefana Svidroňa. Býva v Levoči (Zárda-úľ. 7. sz. — Kláštorská ulica č. 7.) Vrele a úprimne ho odporúčam do láskavej pozornosti veľb. duchovenstvu. Trom našim štedrým darcom, na ktorých sme pred tým menej mysleli, zo srdca privolávam: Nech vyslyší Pán Boh

všetky Vaše nábožné prosby, vzdychy a modlitby; nech On zo svojho božského požehnania hojne udeluje Vám i Vaším familiám; nech milostive dáva Vám zniesť vo sv. trpezlivosti tie mnohonásobné, často i horké krížiky tohoto slzavého údolia a po smrti nech Vás prijme v sláve nebeskej do náručia svojého, do tých sv. rúk, ktoré byly rozpiate na svätom Kríži. Nech Vám i Vaším, nám i našim bude na pomoci sv. Kríž, na ktorom umrel Pán Ježiš. Daj to, o Bože!

Milodarom sa tešíme, za milodarcov sa modlíme, učenia Kristovho sa pridržajme a On nás ku sebe prijme. Ls.

***

Richvald (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Veľactený Pán Redaktor! Prosím o verejnenie tohoto mojho dopisu v našom milom «Krestane».

Prekrásnu slávnosť mali sme v našej obci dňa 5. júla. Náš milý rodák, Jozef Michna, ktorý v deň sv. apoštolov Petra a Pavla vysvätený bol za kňaza spišskej diecese, v ten deň držal svoje takzvané primície, t. j. prvú sv. omšu. Nielen celá farnosť, lež aj celé okolie považovalo to za neobyčajne veľký sviatok, cudzích ľudí bolo tam asi päťsto, zastupená bola každá obec nášho dekanátskeho okresu, ba viacerí došli až zo Spišskej Belej; Haligovania a Hafčania prišli s processiou. O jedenástej hodine šla veľká a krásna processia pre primicianta do domu rodičovského a po rodičovskom požehnaní už v omšovom rúchu medzi nábožným spevom, hlaholom zvonov a dunením mažiarov, po ozdobenej ceste priviedla ho do bohato omájeného kostola. Manuduktorom bol miesny farár a kazateľom kadvinský farár Ján Pataky, ktorý vo svojej reči líčil hodnosť kňazsku aj ťažkosť tohoto vznešeného stavu. Pod svätou omšou odbavenou, za pomociťva viacerých kňazov, rodičia a brat primicianta pristúpili k sv. prijímaniu. Miestny organista-učiteľ, Jozef Oravec vyznačil sa krásnym, zo srdca pochádzajúcim dojímavým spevom, prednášal i Gr. Orlovú pieseň na kňazské prvotiny. Po kostolnej slávnosti všeobecne uctení rodičia primicianta štedre pohostili kňazov, príbuzných a známych.

Slávnosť všetkým farníkom spôsobila neobyčajne veľkú radosť, lebo niet naznačenia, žeby z Richvaldu dakto už volakedy vstúpil bol do stavu kňazského. Pán Boh so svojou hojnou milosťou sprevádzaj svojho nového sluhu, ktorý za kaplána poslaný je do Nižných Ružbach. Uprimný čítateľ kňazov.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krestan». «Krestan» už cez XXI. dvadsaťjedon rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny krestan číta a predpláca len «Krestana».

Všestranne známe je, že Nestlé-ho múka tak pre ssajúce ako aj pre väčšie deti je najchutnejším, posilňujúcim a najlahšieho trávenia pokrmom. Zvláštne vlastnosti toho mliečného dôrobu poctivo uznávajú mnohé tisíce rodín, prepočetní lekári, mnohé štátne ústavy pre deti, ba ešte aj viaceré panovnícke rodiny. Ešte dnes ráčte napísať dopisničku firme Henrik Nestlé Viedeň, I., Biberstrasse číslo 26. D. a ziaďať si dávkú na prábu i s poučnou knižkou o opatere deti. Spomenutá firma žiadané ochotne a zdarma s obratom pošty pošle každému.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 15. júla

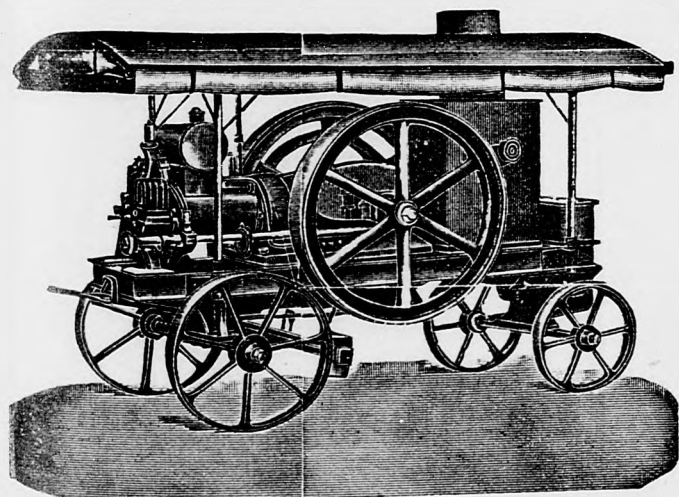
Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 26.85—27.75
» stolnobelohradská,	« 26.25—27.45
» peštianska,	« 26.75—27.80
Pšenica banátska	« 26.45—27.70
Raž prvotriedna	« 19.40—19.85
« druhotriedna	« 19.10—19.30
Jačmeň prvotriedny	« 15.45—16.00
Ovos prvotriedny	» 16.10—16.90
« druhotriedny	« 15.70—16.00
Kukurica	« 13.60—13.80
Otruby drobné	« 10.70—11.10
« hrubé	« 11.10—11.40
Datelinové semä červená datelina	« 185.00—200.00
« « lucerna	« 120.00—170.00
Konopné semä	« 26.000—26.5
Mak	« 72.00—75.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	21.60	21.30	20.90	20.40	19.00	19.40	18.90
č.	7	7 ¹ / ₂	8				
K.	18.50	17.20	7.40				

Za 50 kilogrammov i s vrecem.

Strova:

Hrach lúpaný	kor. 42.00—51.00
Hrach nelúpaný, čistý	« 31.00—36.00
Rasca (kmín)	« 78.00—81.00
Fazula strakavá	« 20.00—20.50
Fazula veľká biela	« 19.50—20.50
Šošovica čistá	« 30.00—76.00
Zemiaky (hornouhorské) ruzové	« 4.70—4.90
« « žlté	« 5.70—5.90
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 4.20—4.30

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 131.00—132.00
Slanina mestská 4-kusová	« 108.00—109.00
« « 3-kusová	« 122.00—123.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41.00—46.00
« « White-Star (***)	« 36.00—40.00
Cukor v klobúkoch	kor. 82.00—82.50
« kockový	« 84.00—84.50
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	« 56.00—57.00

„TOKIO“

KYNOŽENIE OTLAKOV

so zázračným úspechom dávkou 60 halierov. Dorába Anton Tömöry, Cegléd. K dostaniu v každej lepšej lekární. Istotné vyličenie.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva FRANZ BAUMGARTEN Budapest, VII., Rózsa-u. 27. Telefon József 33—72.

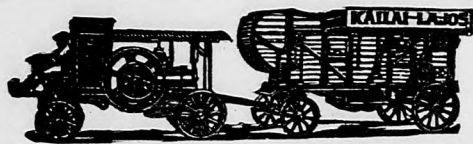

Na predaj.

V obci Viszocsány, v bánovskom okrese slúžnovskom ležiaci môj majetok, pozostávajúci z 380 uhorských jočov úrodnej zeme, asi z 30 uh. jočov lúk a pasienkov, zo 100 uh. jočov hory predávam zo slobodnej ruky, v celosti alebo v čiastočných podieloch viacerým rodinám. Majetok možno prevziať po sčránení tohoročnej úrody. Ďalšie vysvetlenie podáva majiteľ. Sprostredkovatelia sa odmieňajú. Dr. Aladár Petrikovits, Nagytapolesány.

Stroje pre hospodárstvo
parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky,
mláťačky, fukáry atď. dodá vám najlepšie
a najdokonalejšie za miernu cenu, našská
kresťanská firma:

F. Haša
továreň strojov hospodárskych k. sp.
Trnava (Nagyszombat)

Známo je vôbec
že len

Ludvika Kállai-ho
motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná-
mych najlepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

**PRVEJ JAKOSTI SOLINGEN-
SKÁ BRITVA**

Kuvaná z najlep. anglickej strie-
bornej ocele, rukou brúsená, na
vlas fajne vyostrená, hneď k
upotrebeniu.

1611. číslo s čiernou lesklou rúčkou	K 1.80
1612. " " " so širokým nožom	" 2.-
1615. s bielou rúčkou s nožom z kanónovej ocele	" 3.20
1616 s čiernou rúčkou s anglickým nožom	" 3.50

Ku každej britve zdarma dám pošvu.

K objednaníu v budapešťanskej vývoznjej osade

Hanns Konrád Budapest,
41/280., Rákóczi-ut 24. N. K.

S vyznačením päťkostolkej, kaločskej a miškoleckej výstavy.

Ružence zhotovujúci domový priemysel Kalocsa

Trvanlivé a krásne sväté ružence v neobyčajne bohatom výbere. Škapuliare nahradujúce zlaté, strieborné a aluminium medailony; obrázky krížiky atď. atď. Lourdeská voda v pôvodných fľaškách. Počas sv. misií milostné predmety aj ku priekupe dávajú za prajných podmienok. — Cenník zdarma. — Adressa:

FRANC TANTOS, KALOCSA.
Čistý dôchodok obracia sa ku cieľom cirkevným.

Žalúdkové kvapky „Jágerská voda“

Nevyhnutelne
potrebný domáci
prostriedok proti
nasledujúcim
neduhom:

**Nachuť k
jedeniu,
žalúdkové
krče, závrat.**

Upozorňujeme na
pôvodnú svetlú
fľašku, opatrenú
s oloveným
zátkom s
**granátovým
jablkom.**

napínanie
k dáveniu,
zimnica,
vetrové krče,
rheuma,
pakostnica
a hlavybôf.

Malá fľaška 50 h., stredná fľaška K 1.50, veľká f.
K 3.— 12 malých fľašiek K 5.— 12 stredných fľašiek
K 15.— 12 veľkých fľašiek K 28.— 6 veľkých f. K 15.—

Ako 8 korunová
menšiu zásielku
nemožno odoslať.

K objednaníu v
lekárni
Milosrdných
Eger (stol. Heves).

Ako 8 korunová
menšiu zásielku
nemožno odoslať.

Lacné česke perie!

5 kilo nové
tmavé driapané
9.60 K, lepšie
12 korun. Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snáh
mäkké jak pá-
per, drapané 30,

36, 42 K. — **Metove postele.**
A červeného cinovatu 1 dobre
naplnená perina aa'lebo 1 zpodná
perina 130 cm. dlhá 118 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—,
8.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vole.
Trojdielovú strstennú matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zasielky vyše
10 korun franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navrátenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Šachsej, Lobes
134. pri Pilsen (Cechy).

**Umelecký ústav ko-
stolného zariadenia.**

Vlastné dôbroby! **Karol Prin-
ner**, majiteľ knieža-primaciál-
nych dvor. zasielajúcich obvo-
dov: Brix a Anders, Zambach a
Müller Budapest IV., Váci-u. 61.
Viedeň IX., Maximilianplatz 3.
Umelecký ústav kostolného za-
riadenia: Omšové rúcha, plu-
viálne, baldachýny, úplné ornáty,
kostolná bielizeň, alby, kamže,
atď. Strieborný tovar kostolného
náradia v jednoduchom a v naj-
skvostnejšom vyhotovení, sviet-
niky, kalichy, ciboria, pastorále,
kríže, kadidlá. Kostolné a spol-
kové zástavy, čipky a vyšívania
umeleckého vystrojenia.

**Najlepší český prameň
k objednaníu.**

Lacné perie na postel

1 kg. sivé
dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma pelbiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.; 1 kg
veľmi fajne, ako snáh biele,
drapané 6 K 40 h., 8 K.;
1 kg. papierie, sivé 6 K, 7
K; biele fajnové 10 K; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele

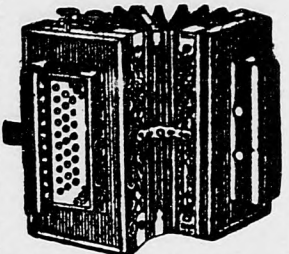
z hustej tkiny červeného,
modrého, bieleho alebo
žltého nankingu, 1 perina.
130 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 60 cm široký
naplnený novým, sivým,
veľmi trvácim mäkkým perím
16 K; polpapierie 20 K; pa-
perie 24 K; jednotlivé periny
10 K, 12 K, 14 K, 16 K;
podhlavky 8 K, 8 K 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 18 K, 14.70
K, 17.80 K, 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K, 5.20 K, 5.70 K.
Spodné periny z pevného
vráskovaného grádlu 180 cm.
dlhé, 118 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývez s poštovou
dobiarkou od 12 K počnúc
franko. Výmena alebo návrat
dovolené. Za nezopovedné
návrat peňazi obšírny cenník
zdarma a franko.

**S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Cechy.)**

Sklad: Budapest, IV. Ferenc
József-rakpart 21.

**Cistého zvüčného
hlas harmoniku**

odosielam každemu mojemu
kupcovi, číslo 51. 23 1/2 x 14
centim. veľkosti, s dvojou
registraturou s 8 klapkami,
so zátkom nad klapkami,
cena 7.50 korun., s 10 klap-
kami 30 1/2 x 15 centim. veľ-
kosti cena 9.— korun. Har-
moniky začínú od 3.— kor.
K objednaníu s poštovou
dobiarkou v budapešťanskej
vývoznjej osade hudebných
strojov

Hanns Konrád

Budapest, 41/280, Rákóczi-ut 24. N. K.

Cenník hudobných strojov s 5000 vyobrazeniami zdarma. 7

Svietiaci kríž!

Keď pred 600 rokami rim-
ský cisár Konštantín Veľký
v rozhodnej veľkej bitke
porazil pohanstvo a nás-
ledkom toho po 300 ročnom
mučedníctve a utlačení
zvíťazilo kresťanstvo, pred
rozhodnou bitkou zjavil sa
mu na oblohe skvelý kríž
s nápisom: „**V tomto
znaku zvíťazíš!**“ Nový
vynález možným činí, že
v bydle každého veriaceho
kresťana svietiť môže kríž
a na ňom skveť sa sväté
telo Spasiteľa. Sväté telo
Spasiteľa vyhotovené z me-
talu a vo dne je kosťovej
barvy, kríž je obtiahnutý
čiernym lesklým lakkom.
Cena so zaobalením a s
truhlicou, 34 centm. vysó-
kého kríža 4.50 K; 50 cm.
vysókého kríža 6.— kor.
S poštovou dobiarkou k
objednaníu u vynálezca

Alexander Takács

Budapest, VII., Rákóczi-ut 24—26. sz.

Po celom svete platný patent. 28

Goldin zlaté hodinky s trojnásobnou pokryvkou.

Nákras sodpovedá pôvednej veľkosti.

Hlavný cenník s 6000 vyobrazeniami zdarma.

Číslo 5018 s opravdovým Roskopf strojom, presnou chodbou, s
rôznou umelou rezbou. S uhelnou pokryvkou. — Gavalierske
hodinky. Cena K 5.50. K objednaníu s poštovou dobiarkou u
HANN S KONRADA švajciarskych hodin vývoznjej osady
Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K. 25